

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2019 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. W. z dnia 26 listopada 2019 roku odmówił mu prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Z kolei zgodnie z art. 174 ust. 3 w/w ustawy podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18. Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty oraz kapitału początkowego zgodnie z w/w rozporządzeniem są zaświadczenia zakładów pracy wystawione na drukach Rp-7 albo legitymacje ubezpieczeniowe, zawierające odpowiednie wpisy o okresach zatrudnienia i osiągniętych w tych okresach wynagrodzeniach. Zaświadczenie powinno być wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na podstawie dokumentacji płacowej.

Przedłożone wraz z wnioskiem o ponowne obliczenie świadczenia pisemne wyjaśnienie w sprawie zatrudnienia od 15-10-1970 roku do 20-10-1972 roku w zakładzie pracy (...), świadectwo uzyskania tytułu wykwalifikowanego ślusarza samochodowego silników oraz legitymacji mistrzowskiej pozostają bez wpływu na wysokość kapitału początkowego.

Podstawa wymiaru ustalona do wyliczenia kapitału początkowego nie uległa zmianie i nadal najkorzystniejszym wariantem jest 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przyjętych z okresu ubezpieczenia przed 1999 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 55,28%.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że po zakończonym postępowaniu z Wydziałem (...) i Składek (...) Oddział w K. Inspektorat w D. ustalono, że wnioskodawca nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w czasie nauki zawodu u płatnika (...) w W. - T. W. w okresie od 15-10-1970 r. do 20-10-1972 r. - brak zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych - zgodnie z pismem znajdującym się w aktach członek rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie z rzemieślnikiem nie podlega do ubezpieczeń społecznych.

Wobec powyższego brak jest podstaw do przeliczenia kapitału początkowego, a tym samym emerytury obliczonej wg zreformowanych zasad.

Z uwagi na powyższe emerytura będzie wypłacana w dotychczasowej wysokości.

(decyzja – k. 40 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniósł H. W. wskazując, że jako przyczynę nie uwzględnienia okresu jego nauki zawodu od dnia 15 października 1970 roku do dnia 20 października 1972 roku w Zakładzie (...) w W. u T. W. ZUS podał, że jako członek rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z rzemieślnikiem nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że był to zakład rzemieślniczy mieszczący się w W., który prowadził jego ojciec. Ojciec wraz ze swoją rodziną mieszkał w G., zaś odwołujący w czasie nauki zawodu w W.. Przy warsztacie był pokój mieszkalny, w którym mieszkał. Wnioskodawca na stałe był zameldowany w K. u swej matki. W W. mieszkał sam. Oddzielnie prowadził gospodarstwo domowe. Ojciec odwołującego mieszkał w tym czasie w G. i prowadził odrębne gospodarstwo domowe ze swoją rodziną. Przyjeżdżał do pracy na 2-3 dni w tygodniu i odjeżdżał do swojej rodziny w G.. Wnioskodawca w tym czasie pracował w zakładzie i uczył się do zawodu pod nadzorem pracownika

zatrudnionego w warsztacie przez jego ojca. Na podstawie dokumentu nauki zawodu skarżący uzyskał uprawnienia czeladnicze i mistrzowskie.

(odwołanie – k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 4-4 verte)

Na rozprawie w dniu 24 września 2020 roku pełnomocnik ZUS oświadczył, że wnioskodawca w ogóle nie podlegał ubezpieczeniu. Co więcej, nawet po zgłoszeniu do ubezpieczenia nie podlegałby obowiązkowi składkowemu gdyż jako członek rodziny był z niego wyłączony.

(rozprawa z dnia 24 września 2020 roku 00:06:25 – 00:07:59 – płyta CD – k. 19)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

H. W. urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

Płatnik T. W. prowadził działalność rzemieślniczą w okresach od dnia 20 maja 1966 roku do dnia 1 października 1968 roku oraz od dnia 14 sierpnia 1970 roku do dnia 22 lutego 1973 roku.

(pismo w kopercie – k. 29)

W dniu 4 grudnia 2017 roku wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. 1-3 verte plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 16 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. W. z dnia 4 grudnia 2017 roku przyznał mu emeryturę od dnia 2 stycznia 2018 roku, tj.: od daty osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 24 ust. 1b ustawy emerytalnej.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 104770,78 zł
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 344037,54 zł
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 m-cy
- wyliczona kwota emerytury wynosi 2043,75 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej:

$((...),78 + (...),54) / 219,60 = 2043,75 \text{ zł.}$

Od dnia 1 lutego 2018 roku obliczona emerytura brutto wynosiła 2043,75 złotych.

(decyzja – k. 7-8 verte plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 2 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. W. z dnia 30 stycznia 2018 roku oraz wniosku z dnia 13 lutego 2018 roku przeliczył emeryturę od dnia 2 stycznia 2018 roku, tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 104770,78 zł
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 357526,50 zł
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 m-cy
- wyliczona kwota emerytury wynosi 2105,18 zł

Po korekcie kapitału początkowego na koncie, wysokość emerytury wynosi:

$((...),78 + (...),50) / 219,60 = 2105,18 \text{ zł}$.

Emerytura po waloryzacji przysługuje w kwocie: od 01-03-2018 -2167,91 zł

Od 1 kwietnia 2018 roku obliczona emerytura brutto wynosiła 2167,91 zł.

(decyzja – k. 23-24 verte plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W piśmie z dnia 26 listopada 2019 roku skierowanym do ZUS wnioskodawca wniósł o ponowne obliczenie przysługującego mu świadczenia i zaliczenie okresu zatrudnienia od dnia 15 października 1970 roku do dnia 20 października 1972 roku w zakładzie (...). Jednocześnie załączył świadectwo uzyskania tytułu wykwalifikowanego ślusarza samochodowego silników oraz legitymację mistrzowską.

(pismo – k. 25, świadectwo – k. 26, legitymacja – k. 27 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W piśmie z dnia 19 grudnia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. Inspektorat w D. poinformował, że wnioskodawca nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w czasie nauki zawodu gdyż zgodnie z pismem z dnia 16 sierpnia 1971 roku członek rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie z rzemieślnikiem nie podlega do ubezpieczeń społecznych. Brak zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w okresie od dnia 15 października 1970 roku do dnia 20 października 1972 roku. w owym czasie skarżący zachował prawo do świadczeń jako członek rodziny rzemieślnika.

(pismo w kopercie – k. 29, pismo – k. 39 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 23 grudnia 2019 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

(decyzja – k. 40 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w tym na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz aktach sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

W myśl art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020.0.53 t.j.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Wobec powyższego przepis art. 173 i 174 ustawy emerytalnej ma zastosowanie wyłącznie przy ponownym ustaleniu wysokości emerytury obliczonej w myśl zreformowanych zasad i kapitału początkowego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 w/w ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Powołany ust. 6 stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne

i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz

mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Jak zaś stanowi ust. 2a art. 15 jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy emerytalnej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z ust. 2 i ust. 3 powołanego przepisu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia, a podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stał na stanowisku, iż wnioskodawca nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w czasie nauki zawodu u płatnika (...) w W. – T. W. w okresie od dnia 15 października 1970 roku do dnia 20 października 1972 roku bowiem nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych. Co więcej, jako członek rodziny pozostający we wspólnym gospodarstwie z rzemieślnikiem nie podlegał do ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

- zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową (art. 6 ust 2 pkt 1a),
- współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze Państwa Polskiego objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego oraz okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki (art. 6 ust. 2 pkt. 15).

Podkreślenia wymaga, iż dokonanie oceny czy sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy tj. okres nauki zawodu może zostać zaliczony do jego okresów składkowych należy dokonać przez pryzmat przepisów obowiązujących w tamtym czasie. W myśl z obowiązującej wtedy ustawy z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. z 1933 r. Nr 51, poz. 396 z późn. zm.), obowiązkowi ubezpieczenia (na zasadach określonych tą ustawą) podlegały z zastrzeżeniem art. 4, 5, 6, 6-a, 6-b i 6-c wszystkie osoby bez różnicy płci i wieku, pozostające w stosunku pracy najemnej lub w stosunku służbowym (art. 2 ust. 1). Z kolei w art. 2 ust. 2 tej ustawy wskazano, że obowiązkowi ubezpieczenia z zastrzeżeniem art. 4, 5, 6, 6-a, 6-b i 6-c podlegali również między innymi uczniowie, terminatorzy, wolontariusze i praktykanci oraz zatrudnieni przez pracodawcę jego krewni i powinowaci z wyjątkiem małżonka. Stosownie jednak do normy art. 5 ust. 1 tejże ustawy obowiązkowi ubezpieczenia określonemu tą ustawą nie podlegało kilka kategorii osób, w tym między innymi zatrudnieni w rzemiośle zstępnym, rodzeństwo i wstępnym pracodawcy, jeżeli pozostawali z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

Przepis art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym wyłączał spod szerokiego zakresu objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w szczególności zatrudnione w rzemiośle dzieci pracodawcy (jego zstępnych), pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym.

Tutejszy Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji dotyczącej płatnika T. W. z lat 1970-1972 znajdującej się w aktach sprawy oraz dokumentacji wnioskodawcy znajdującej się w załączonych do sprawy aktach organu rentowego co dało Sądowi podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego.

Przedłożone przez skarżącego świadectwo uzyskania tytułu wykwalifikowanego ślusarza samochodowego silników oraz legitymacja mistrzowska nie stanowią dowodu na to, że T. W. odprowadzał w owym czasie składkę za swojego syna wnioskodawcę H. W. na ubezpieczenie społeczne.

Fakt ten potwierdza także treść pisma z dnia 16 sierpnia 1971 roku, zgodnie z którym wnioskodawca na czas kontynuowania nauki rzemiosła oraz pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Wobec powyższego, uznając, że brak jest podstaw do uwzględnienia odwołania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.